

ולדעת בית הלל – כל הפתחים טהורים אף למפרע, כי יש ברירה, לומר, נתברר עתה שמתחילה היתה כוונתו להוציא את המת בפתח זה, ולא בשאר פתחים, ואם כן גם כל הכלים שהיו מונחים תחת שאר הפתחים עד עתה, טהורים.¹

ולדברי רבה ורבי אושעיא, הכל מודים שאין ברירה, ואם כן הכל מודים, שגם כשפתח פתח אחד ממש, לא נטהרו שאר פתחים למפרע, ורק מכאן ולהבא הם טהורים, ומחלוקת בית שמאי ובית הלל היא, אם מחשבה מועילה, כפתיחה ממש, לכל הפחות להבא:

לדעת בית שמאי – מחשבה לפתוח אחד מהפתחים, אפילו להבא אינה מועילה לטהר שאר פתחים, וכל הפתחים טמאים עד שיפתח אחד מהם בפועל.²

ולדעת בית הלל – מחשבה לפתוח אחד מהפתחים מועילה כמו פתיחה של אחד מהם, כי מעתה וודאי דרך אותו פתח יצא המת, ומכאן ולהבא שאר פתחים טהורים, אבל עד עכשיו כולם טמאים.

-

נתבאר, שכדי שיוכל ליטול גוזלות מהקן ביום טוב, ולשוחטם ולאוכלם, צריך להזמין מערב יום טוב, לומר, "את זה וזה אני נוטל". ולהלן יתבאר בעזה"י, מה הדין כשזימן גוזלות מסוימים, ולמחרת מצאם באופן אחר.

זימן שחורים ומצא לבנים או זימן לבנים ומצא שחורים

אם בערב יום טוב היו בקן גוזלות שחורים, ואמר "את זה וזה אני נוטל", ולמחר בא ומצא בקן גוזלות לבנים, [או שהיו לבנים ומצא שחורים], **דין פשוט הוא שאסורים לו, כי אותם שזימן פרחו, ואלו אחרים הם שלא זימן.**

¹ תימה לבית הלל דאית להו ברירה, היכי משכחת כשמת בבית ולו פתחים הרבה דכולן טמאים, הא איכא למימר לבסוף כשמוציאין בההוא פתח, הוברר הדבר מתחלה, דסופו לצאת דרך שם. ויש לומר כגון שעשאו פתח חדש והוציאו המת, דלא שייך ברירה. א"נ מיירי דנשאר המת במקומו. [תוס'].
² דקא סברי, משירדה תורת טומאה לפתחים לפני מחשבה, במיתת המת, שוב אינו עולה מהם אלא על ידי מעשה, כגון נפתח. [רש"י].